

Prima instanță: Judecătoria Hâncești (sediul Ialoveni), (jud. V. Olărescu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, O. Cojocaru, V. Buhnaci)

DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Staver Petru și Staver Antonina împotriva lui Cocean Valeriu, intervenient accesoriu Primăria s. Malcoci, r. Ialoveni cu privire la demolarea construcției neautorizate, compensarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica și menținută hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni),

c o n s t a t ă :

La 10 iunie 2016, Staver Petru și Staver Antonina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Cocean Valeriu, intervenient accesoriu Primăria s. Malcoci, r. Ialoveni cu privire la demolarea construcției neautorizate, compensarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că, la 31 decembrie 2009, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare au devenit proprietari ai terenului cu nr. cadastral XXXX, situat în r. XXXX, s. XXXX. Contractul a fost perfectat la biroul notarului privat Elena Mocanu, fiind înregistrat în modul corespunzător în Registrul Bunurilor Imobile.

Reclamanții au menționat că, au achiziționat un bun imobil individualizat, având parametrii cantitativi și calitativi strict determinați, iar de către pârât prin

intermediul reprezentantului desemnat, în adresa reclamanților a fost expediată o somație prin care s-a solicitat aplicarea semnăturii pe un act de stabilire a hotarelor pentru înregistrarea bunului imobil atribuit pârâtului în baza deciziei Consiliului sătesc Malcoci nr.02/06 din 05 martie 2009. Totodată reclamanții prin aceeași somație, au fost îndemnați să manifeste un comportament adecvat, în caz contrar vor fi acționați în judecată și ca consecință vor fi nevoiți să mai suporte și careva cheltuieli le judecată.

Analizând actele somației remise, reclamanții au identificat refuzul OCT Ialoveni privind elaborarea planului geometric în scopul autentificării dreptului deținătorului de teren atribuit lui Coceban Valeriu conform deciziei nr.02/06 din 05 martie 2009, acest refuz fiind motivat prin faptul că terenul măsurat se suprapune cu terenul ce aparține cu drept de proprietate reclamanților. Fiind examinate datele din actul de stabilire a hotarelor a cărei coordonare sa solicitat și planul cadastral al bunului imobil ce aparține cu drept de proprietate reclamanților, ultimii au stabilit că parametrii indicați în acesta sunt în contradicție și nu corespund parametrilor și configurației atribuite la înregistrarea primară și curentă a bunului imobil cu nr. cadastral XXXX.

Reieșind din schița prezentată și având în vedere și concluzia OCT Ialoveni expusă în speță, reclamanții au conchis asupra faptului că suprapunerea terenului lui Coceban Valeriu cu terenul cu nr. cadastral XXXX a fost generată de faptul edificării de către pârât a unei construcții în mod neautorizat în lipsa coordonării acestui fapt cu administrația publică locală, mai exact contrar prevederilor normelor imperative redate de Legea cu privire la autorizarea executării lucrărilor de construcție.

Solicitarea expusă în somația înaintată este una ilegală care poate fi calificată ca o tentativă de a perturba exercitarea atributelor dreptului de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXX, în parametrii cu care a fost achiziționat.

Reclamanții au adresat o solicitare către o persoană autorizată („Geotop Grup” SRL), în vederea elaborării actului de constatare pe teren, pentru confirmarea sau infirmarea influențelor inadmisibile asupra sectorului vizat. În rezultatul cercetării s-a stabilit că pe terenul cu nr. cadastral XXXX se extinde o construcție, efectuată neautorizat de vecin, suprafața de extindere a acesteia pe terenul reclamanților fiind de 55,7 m².

Astfel, demararea procesului de edificare a unei construcții presupune obținerea în prealabil a unor acte permissive. În acest sens, reclamanții au menționat că la 23 decembrie 2015 au adresat o cerere către Primăria s. Malcoci, prin care au solicitat să fie informați dacă pârâtului i-au fost eliberate careva acte administrative prin care i s-ar permite edificarea unei construcții capitale pe terenul atribuit.

Prin răspunsul la petiția înaintată nr. 40 din 12 mai 2016, reclamanții au fost informați despre faptul că Primăria s. Malcoci nu a emis careva acte permissive în vederea edificării de către pârât a construcției pe terenul atribuit în baza deciziei

nr.02/06 din 05 martie 2009, fapt ce probează caracterul neautorizat al construcției ce se extinde pe terenul reclamanților. Or, potrivit art. 28 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, construcțiile executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, a documentației de proiect și a autorizației de construire se consideră construcții neautorizate.

În fața instanței de judecată reclamanții Staver Petru și Staver Antonina au solicitat demolarea construcției edificată de pârât în mod neautorizat ce se extinde pe terenul ce se află în proprietatea reclamanților, situat în r. Ialoveni, s. Malcoci, identificat prin nr. cadastral XXXX, încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamanților a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, și a cheltuielilor de judecată în mărime de 7 450 de lei.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni) cererea de chemare în judecată înaintată de către Staver Petru și Staver Antonina împotriva lui Coceban Valeriu, intervenient accesoriu Primăria s. Malcoci, r. Ialoveni cu privire la demolarea construcției neautorizate, compensarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă parțial.

A fost obligat Coceban Valeriu să demoleze construcția neautorizată, ce se extinde pe terenul ce se află în proprietatea a lui Staver Petru și Staver Antonina, identificat prin nr. cadastral XXXX.

A fost încasat de la Coceban Valeriu în beneficiul lui Staver Petru și Staver Antonina prejudiciul moral cauzat în sumă de 5 000 de lei, cheltuieli de judecată compuse din plata taxei de stat în sumă de 455 de lei, cheltuieli pentru executarea raportului de constatare în sumă de 2 500 de lei și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 4 500 de lei.

Prin decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Coceban Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica și menținută hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni).

Pentru a decide astfel instanțele ierarhic inferioare au reținut că, potrivit planului cadastral geometric, planului de încadrare în zonă, actului de constatare pe teren, actului de stabilire a hotarelor sectorului de teren în scopul elaborării planului geometric, schemei de stabilire a hotarului sectorului de teren, întocmite de către SRL „Geotop Grup”, se atestă cu certitudine că, Coceban Valeriu a efectuat construcția bunului imobil, pe o parte a terenului ce aparține lui Staver Petru și Staver Antonina, fără a avea un temei legal sau permisiunea în acest sens, fapt confirmat prin răspunsul nr. 40 din 12 mai 2016 eliberat de Primăria s. Malcoci.

Instanțele au relevat în hotărârile sale că, pârâtul Coceban Valeriu a încălcat dreptul proprietarului terenului cu suprafața de 0,14 ha, numărul cadastral XXXX situat în s. XXXX, r. XXXX, or, a edificat construcția pe un teren ce nu îi aparține, încălcând astfel, drepturile lui Staver Petru și Staver Antonina.

Totodată, pe parcursul dezbaterilor judiciare, Cocean Valeriu nu a prezentat probe pertinente și admisibile, care ar confirma că, dispune de dreptul de proprietate înregistrat legal, asupra lotului de teren pe care a fost edificată construcția, probe precum că construcția ar fi fost edificată în baza actelor permissive prevăzute de lege, fapt ce confirmă suplimentar temeinicia cerințelor reclamantilor.

La 16 decembrie 2019, Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată precum, a interpretat în mod eronat legea, a aplicat în mod eronat analogia legii și analogia dreptului.

La 17 februarie 2020, Staver Petru și Staver Antonina, reprezentați de avocatul Litvinenco Igor, au depus o referință la recursul declarat de către Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 19 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 17 septembrie 2019, expediată părților la 22 octombrie 2019, însă date referitoare la recepționarea acesteia de către părți la materialele cauzei nu se regăsesc, ceea ce denotă faptul că recursul declarat la 16 decembrie 2019 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și

nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Coceban Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei hotărâri noi, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În partea ce ține de pretenția cu privire la demolarea construcției neautorizate, Colegiul consideră că această cerință corect a fost admisă de către instanțele ierarhic inferioare. În favoarea concluziei enunțate, Colegiul notează prevederile art. 46 din Constituție potrivit căruia, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate, iar potrivit art. 374 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței), proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, reclamantii Staver Petru și Staver Antonina sunt proprietarii terenului cu nr. cadastral XXXX, situat în r. XXXX, s. XXXX, pe o parte din care pârâțul Coceban Valeriu, fără acte permissive în acest sens, a edificat o construcție neautorizată, care la rândul ei încalcă dreptul reclamantilor la inviolabilitatea proprietății. Astfel, instanța de recurs evidențiază că pentru a nu face repetări inutile, se vor însuși constatările instanțelor inferioare ce țin de statutul construcției neautorizate și cu privire la atentarea acesteia la proprietatea reclamantilor, or din materialele cauzei o altă situație nu se atestă.

Totuși, deși au constatat existența încălcării drepturilor reclamantilor, instanțele inferioare, examinând pretenția cu privire la prejudiciu moral, au interpretat în mod eronat legea și anume prevederile art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței).

Astfel, instanțele inferioare eronat au ajuns la concluzia că, reclamantii sunt în drept să pretindă de la Coceban Valeriu repararea prejudiciului moral. În susținerea acestei teze, instanța de recurs evidențiază că, în speță a avut loc o atentare la dreptul de proprietate a reclamantilor Staver Petru și Staver Antonina, drept care în sine este un drept patrimonial.

Potrivit art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau

fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul lărgit precizează că, odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care el a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

Așadar, lui Staver Petru și Staver Antoninei le-a fost lezat un drept patrimonial, însă compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege. Ținând cont de faptul că, alte temeieri prevăzute de lege pentru repararea prejudiciului moral nu se atestă, pretenția este neîntemeiată.

Este important de evidențiat că deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Cu referire la celelalte critici din recurs, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica.

De fapt, motivele recursului declarat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica sunt inadmisibile în esența lor și nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Cocean Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica, de a casa decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni) în partea încasării prejudiciului moral și în această parte a emite o nouă hotărâre de respingere a acestei pretenții, cu menținerea în rest a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Coceban Valeriu, reprezentat de avocatul Pascal Veronica.

Se casează parțial decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni), emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Staver Petru și Staver Antonina împotriva lui Coceban Valeriu, intervenient accesoriu Primăria s. Malcoci, r. Ialoveni cu privire la demolarea construcției neautorizate, compensarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la Coceban Valeriu a prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge pretenția lui Staver Petru și Staver Antoninei înaintată împotriva lui Coceban Valeriu cu privire la repararea prejudiciului moral.

În rest, decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni), se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu